

Sara Groenewegen (2003). Toch stiekem een slotje op de deur. De ervaringen en woonwensen van (oud)woongroepbewoners van de protestgeneratie. Stadssociologie, Universiteit van Amsterdam.

'Groepswonen voor ouderen in opkomst' kopte onlangs het Rotterdams Dagblad. Onder de categorie 65- tot 80-jarigen blijkt de vraag naar het wonen samen met een groep leeftijdsgenoten de afgelopen jaren sterk gestegen en ook bij jongvolwassenen wordt deze trend gesignaleerd. Omdat geschikte woonruimte schaars is, zouden er momenteel zelfs duizenden mensen voor een plekje in een woongroep op de wachtlijst staan. Deze schijnbaar grote maatschappelijke belangstelling kan in verband gebracht kan worden met ontwikkelingen als gated communities, woondomeinvorming, de risicosamenleving en het hernieuwde gemeenschapsdenken. Echter, bij het horen van de term woongroep zullen de meeste mensen toch vooral denken aan de hippiecommunes van de jaren zestig en zeventig waar de bewoners een alternatieve maatschappij wilden vestigen. Nog steeds overheersen de associaties met love and peace, geitenwollen sokken en vegetarisch notengehakt. De bewoners van deze oude woongroepen vormen ook vrijwel de enige ervaringsdeskundigen en bovendien is deze protestgeneratie, geboren tussen 1940 en 1955, inmiddels op middelbare leeftijd. Zo zullen zij over niet al te lange tijd tot de categorie ouderen behoren en de vraag kan gesteld worden of ze net als vele huidige ouderen zullen kiezen voor een woongroep of dat hun ervaringen hen hier juist tegenhouden. Precies deze kwestie heeft Sara Groenewegen, studente stadssociologie aan de UvA, gekozen als onderwerp van haar afstudeerscriptie.

De concrete vraag die Groenewegen zichzelf stelt, is in hoeverre een woongroepverleden invloed heeft op de woonwensen van leden van de protestgeneratie. Daarbij hanteert ze een aantal hypothesen. Op basis van woongroeponderzoeker Wegemans, die zich daarbij weer baseert op filosoof Habermas, construeert ze twee typen woongroepen; de communicatieve waarbij sociale relaties uitgangspunt zijn en de instrumentele waarbij zelfontplooiing en persoonlijke bescherming de boventoon voeren. Bewoners waarvan de persoonlijke motivatie voor een woongroep, rationeel of ideaal-gericht, overeenkomt met de type woongroep, worden veronderstelt nog steeds een voorkeur te hebben voor het groepswonen. In het vaststellen van een dergelijk verband zouden de meeste onderzoekers een enquête uitzetten onder leden van de protestgeneratie waarbij ze voor de vergelijking zowel mensen met als zonder woongroepverleden betrekken. Zo niet deze studente. Vanuit het idee dat het hier explorerend onderzoek betreft en het belangrijk is meer te weten over het woongroepverleden, heeft Groenewegen haar gegevens verzameld middels 23 diepte-interviews met (voormalige) bewoners. De uitwerking van deze aanpak toont aan dat ondanks alle mooie, strakke methodologische modellen de onderzoekspraktijk altijd met je aan de haal kan gaan. De vragen over de woongroepervaringen maakten bij de respondenten namelijk zoveel los dat nauwelijks nog aan het de toekomstige woonvoorkeuren is toegekomen. Het levert evenwel prachtige portretten op van het leven in een woongroep. Het gevoel een familie te zijn, het samen eten als impliciete norm, de conflicten over de afwas en de huishoudpot en de wekelijkse huisvergadering, het komt allemaal ruim aan bod. Het leven in een woongroep blijkt niet makkelijk en vaak met spanningen te gaan. In feite moet alles kunnen, maar wel zoals het hoort. Een respondent noemt dit trefend 'de tirannie van de tolerantie'. Echter een aantal mythes, zoals dat men alles met elkaar deelde van het theeservies tot elkaars partner en privacy een onbekend

verschijnsel was, worden door de respondenten ontzenuwd. Naast alle verhalen over vroeger blijft er weinig ruimte meer over voor de toekomst. Van de 23 respondenten wonen er nog 5 in een woongroep, de anderen beschikken naar volle tevredenheid over een eigen woning. Wat betreft hun woonsituatie op latere leeftijd hebben de meeste van hen nog geen concrete ideeën. Duidelijk is dat men onder geen beding naar een verzorgingstehuis wil. Als alternatief is de woongroep voor velen een optie, hun verleden staat hen daarbij niet in de weg. De zorg en het gezelschap die het groepswonen hen biedt zijn bovendien erg aantrekkelijk, al verschillen de voorkeuren voor het wonen met enkel leeftijdsgenoten of in een gemengde groep. In het concluderende hoofdstuk blijkt dat de hypothesen niet te toetsen zijn. Vanwege het feit dat gewerkt is met een klein aantal diepte-interviews en de respondenten zeer verschillend zijn, is er geen hard verband te stellen tussen het woongroepverleden en de woonvoorkeuren van de protestgeneratie. De respondentengroep kan nog wel ingedeeld worden naar persoonlijk motief, maar de differentiatie in de verhalen maakt het onmogelijk de woongroepen eenduidig te typeren. Concluderend is te zeggen dat de voormalige woongroepbewoners vanwege hun ervaring beter gefundeerde woonwensen kunnen ontwikkelen. Uit rationele motieven en gesteld dat de huidige woongroep minder groepsdruk en meer comfort zou bieden, hebben ze er wel oren naar. Zoals Groenewegen zelf in haar nabescherouwing stelt de waarde van deze scriptie 'in de beschouwende blik van de respondenten'. Het laat echter ruimte vrij voor talloze nieuwe vragen en kortom nieuwe scriptieonderzoeken.

TINEKE LUPI